

Zāļu uzraudzības pakalpojuma ieviešanas nepieciešamības izpēte Latvijas aptiekās

Inga Sīle, Elīta Ardava, Oskars Onževs¹

Rīgas Stradiņa universitāte, Zāļu formu tehnoloģijas katedra, Latvija

¹ Biznesa augstskola "Turība", Komerccdarbības katedra, Latvija

Ievads. Vairākos starptautiskos pētījumos ir konstatēts, ka lielai daļai pacientu zāles tiek izrakstītas, izsniegtas vai arī tās tiek lietotas nepareizi.

Zāļu terapijas uzraudzība īpaši nepieciešama pacientiem, kuri nav sasnieguši terapeitisko mērķi; pacientiem, kuriem ir sarežģīts zāļu lietošanas režīms, kuriem nesen diagnosticēta slimība, un tiem, kuriem ir jautājumi vai bažas par viņu lietotajām zālēm. Šāds pakalpojums būtu nepieciešams arī pacientiem, kuri pieprasa vairāk laika (nekā tiem spēj vēltīt ārsts), lai apspriestu viņu zāļu lietošanu.

Galvenais zāļu terapijas uzraudzības procesā ir pacients, kuram tiek nodrošināta efektīva un droša zāļu lietošana, ietaupīti līdzekļi, optimizējot zāļu iegādi, un tiek palielināta pacienta līdzestība ārstēšanas procesā. Ar katru gadu ne vien Eiropā un ASV, bet arī Latvijā ir svarīgi aizvien vairāk attīstīt un pilnveidot farmaceitisko aprūpi un uzlabot trīspusējo ārsta, farmaceita un pacienta sadarbību. Lai noskaidrotu aptiekas klientu viedokli par farmaceita sniegtajām konsultācijām un viņu gatavību zāļu uzraudzības pakalpojuma saņemšanai un apmaksai, 2013. gada janvārī tika veikts pētījums.

Darba mērķis. Izpētīt zāļu lietošanas uzraudzības teorētiskos aspektus ASV, izanalizējot pacientu ieguvumus, un veikt Latvijas aptieku klientu aptauju, lai noskaidrotu viņu attieksmi attiecībā uz šāda pakalpojuma ieviešanu aptiekās.

Materiāls un metodes. Kvalitatīvās un kvantitatīvās metodes – monogrāfiskā jeb aprakstošā, socioloģisko pētījumu metodes – anketēšana, datu statistisko pētījumu metodes – salīdzināšana, relatīvo un vidējo rādītāju analīze. Aprēķini un datu apstrāde tika veikta, izmantojot *Microsoft Excel*.

Tika veikta aptieku klientu aptauja divās aptiekās un izmantojot sociālos tīklus internetā.

Rezultāti.

1. Vienota pacientu reģistra ieviešanas nepieciešamību kā vajadzīgu vērtē 88% aptaujāto aptiekas klientu.
2. Nepieciešamību Latvijas aptiekās ieviest zāļu terapijas uzraudzību pozitīvi vērtē 81% aptaujāto respondentu.
3. Savu ieinteresētību saņemt aptiekā šādu pakalpojumu kā pozitīvu vērtē 36% aptaujāto respondentu.

Secinājumi.

1. Interneta resursos aptaujātie aptieku klienti zāļu uzraudzības pakalpojuma ieviešanas iespēju vērtē pārsvarā kā pozitīvu un nepieciešamu viņu ārstēšanas procesam.
2. Ieinteresētību šādu pakalpojumu saņemt par maksu izteikusi mazāk nekā puse aptaujāto respondentu.
3. Zāļu uzraudzības pakalpojumu saviem tuvākajiem radniekiem būtu ar mieru apmaksāt vairāk nekā puse aptaujāto respondentu.